

V **Horní Lidči** připomněli rodáka **Jana Skřípku**, odsouzeného v politických procesech k patnácti letům vězení.

JANA FUKSOVÁ

HORNÍ LIDČI | Když si pro jeho tatínka Jana přišla Státní bezpečnost, bylo Jaroslavu Skřípkovi třináct let. Dodnes si pamatuje, že jejich dům v Horní Lidči obestoupili estébáci se zbraněmi. Tatínka, který byl oblečený jen v trenýrkách, chytli a dali mu pouta na ruce. „Hned začali celý barák prohledávat, všechno nám vyházeli. Já jsem musel chodit s nimi, šel jsem vždycky první a oni s kvěry za mnou. Když ho zavřeli, neměli jsme nic. Museli jsme všechno odevzdat,“ popsal po letech pro Paměť národa dnes 86letý Skřípka.

Jeho starší sestra Růžena Valčíková byla ten den na výletě na Macošce. „Ve Valašských Kloboukách v autobuse ke mně přisedl bratranec a říká: ‚Růžo, tatínek je zavřený.‘ Vysedla jsem v Příkazech a s brekotem jsem šla domů. Zůstali jsme sami,“ líčila.

Na zdi rodného domu, kde Jan Skřípka se svou ženou a dětmi žil a hospodařil, je nově umístěná kovová tabulka. Je malá, ale svým významem překračuje hranice pozemku i obce a celého Valašska.

Je součástí mezinárodního projektu Poslední adresa. Ten připomíná místa, kde před svým zatčením naposledy žili často zapomenutí lidé odsouzení v komunistických vykonstruovaných procesech, kteří se z vězení už domů nevrátili. Dům sedláka Skřípky nese tabulku jako první ve Zlínském kraji.

V Česku za projektem stojí Ústav pro studium totalitních režimů (ÚSTR). S pomocí archivních materiálů i díky vzpomínkám syna Jaroslava pro Paměť národa se podařilo příběh rodiny zmapovat.

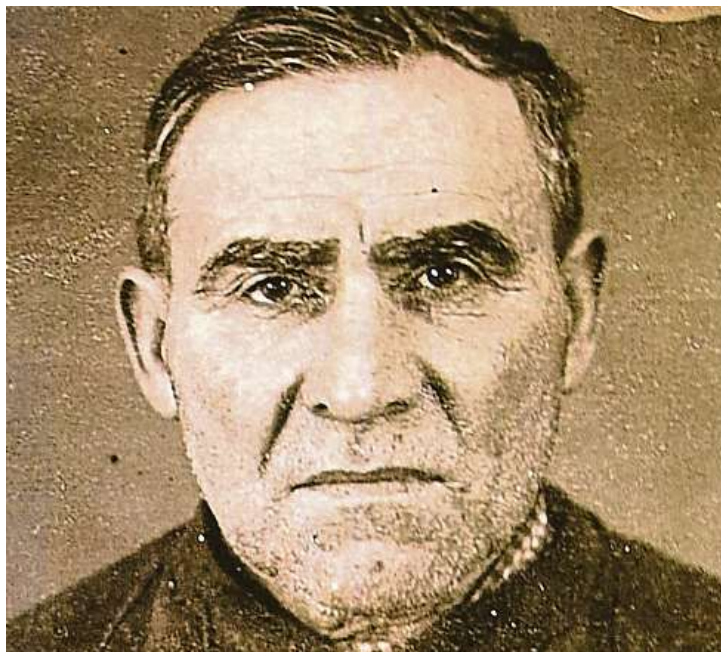
Popravit, křičeli na něj lidé

Jan Skřípka se narodil v roce 1895, v první světové válce bojoval na italské frontě, za druhé světové války podporoval partyzány a staral se o rodinné hospodářství. Nejstaršímu synovi Ladislavovi hrozil trest za obstarávání zbraní partyzánům, po zatčení gestapem se podařilo dosáhnout propuštění. Po nástupu komunistické strany v roce 1948 Ladislav emigroval. Rodina byla kvůli hospodářství zastrahována a přesvědčována, aby majetek odevzdala státu.

„Být tehdy sedlákem bylo nepatřičné, všichni měli vstoupit do družstva. Ale oni se rozhodli tomu čelit,“ řekl Martin Tichý, historik z ÚSTR.

Jan Skřípka po válce vstoupil do Československé strany lidové a po roce 1948 pomáhal nově vzniklé protikomunistické odbojové organizaci Světlna, která se zabývala šířením ilegálních tiskovin či ukrýváním pronásledovaných lidí. Později vyšlo najevo, že v ní byli in-

Pro odvážného sedláka si přišla tajná policie

Jan Skřípka (snímek nahoře) dostal 15 let těžkého žaláře. Jeho osobnost připomíná pamětní tabulka na rodném domě (dole). Na snímku vpravo nahoře jsou jeho syn Jaroslav se svou sestrou Růženu Valčíkovou. FOTO | Z. NĚMEC

filtruování i agenti StB. Skřípka byl kmotrem velitele Světlny Rudolfa Lenharda a od konce roku 1948 až do března 1949 poskytoval členům skupiny úkryt a potraviny.

Hromadné zatýkání lidí spojených se Světlanou nastalo v červnu 1949. Soud se konal v dubnu 1950 ve Velkém kině v Gottwaldově.

„Pamatuju si, že bylo plno a lidé křičeli: ‚Trest smrti každému, popravte je!‘“ vzpomínal Jaroslav na soud, ve kterém jeho otec dostal patnáct let vězení.

Monstrprocesy se konaly v Gottwaldově, Uherském Hradišti nebo Vsetíně. Padlo 18 doživotních trestů, devět lidí bylo popraveno, desítky dalších dostaly mnohaleté tresty a represemi bylo postiženo na 400 osob. Skřípka se odvolal, ale marně.

„Pro zdůraznění nebezpečnosti pro režim označila Státní bezpečnost Jana Skřípku za vesnického boháče, ostře za-

měřeného proti lidově demokratickému zřízení,“ upozornil historik z ÚSTR Zdeněk Homola.

Z vězení jej nepustili

Trest si odpykával v pracovních táborech i kamenných věznicích v Kunovicích, Opavě a od roku 1953 byl na Mírově. Majetek rodiny propadl státu, a navíc museli z hospodářství odvádět vysoké dávky. Maminka Anna náročnou situaci neunesla a po třech letech od zatčení svého manžela zemřela. Ten ve vězení trpěl zdravotními problémy, žádostem o podmíněčné propuštění ale stát opakovaně nevyhověl.

Zdůvodňoval to tím, že „odsouzený se necítí vinen a svých činů nelituje, v dopisech rodině jeví odpor ke kolektivnímu hospodaření v JZD, i když jinak se chová celkem uspokojivě, nelze dosud říci, že by bylo výkonem trestu dosaže-

no takového stupně převýchovy, že by mohl být podmíněně propuštěn, neboť jsou obavy, že by působil škodlivě mezi zemědělci“.

Jaroslav viděl svého tatínka naposledy před nástupem na vojnu v roce 1956. Jan Skřípka zemřel ve vězení o rok později v den svých 62. narozenin na infarkt.

„Přišel nám jen telegram, že pozůstatky nebudou vydány a nesmí být ani pohřben. Jeli jsme hned na Mírov, pak do Olomouce do nemocnice. Věděli jsme, že tam leží na patologii, ale nedostali jsme se k němu. Za dva dny nám to zařídili a mohli jsme se na něho do márnice jít podívat a rozloučit se,“ říká Valčíková. Ani později nechtěly úřady urnu s popelem vydat a na oficiální žádost odpověděly, že by to „nebyl pohřeb, ale manifestace“.

Rodina Skřípkova dodnes žije v Horní Lidči a okolí. Jaroslav pracoval po vojně v Ostravě v dolech, později se vrátil do rodné obce. Rehabilitace se jeho otec dočkal po roce 1990, o vrácení majetku bojovala rodina až do roku 2015.

„Podobné události se bytostně dotýkají nás všech, zasáhly mnohé rodiny na Valašsku. Můžeme dnes slyšet, že za komunistů bylo líp. Právě proto bychom si měli takové příběhy připomínat a mít je na zřeteli. Přeuji Skřípkovým i nám všem, aby se už nic podobného nestalo,“ uvedl na slavnostním odhalení cedulky starosta Horní Lidče Josef Tkadlec.

INZERCE

**3000 – 5000 Kč
za váš autovrak!**

**Potvrzení o ekoliquidaci
a odvoz zdarma.**

Tel.: 724 286 137